

Btw-verschil in de Nationale Rekeningen - margeberekening

26 maart 2014

In de nationale rekeningen wordt de btw enerzijds geregistreerd op grond van afdrachten aan de Belastingdienst en anderzijds berekend op grond van de onderliggende uitgaven aan goederen en diensten en de daarop rustende tarieven. Het verschil tussen de afgedragen btw en de berekende btw staat bekend als het btw-verschil. De berekeningsmethode is in een eerdere notitie beschreven¹.

Op verzoek van de Belastingdienst is op grond van verschillende veronderstellingen een bandbreedte van het btw-verschil bepaald. Dit is gedaan voor het jaar 2010; het meest recente jaar met definitieve cijfers.

De veronderstellingen hebben betrekking op de 'vrijstellingenpercentages' en op de gebruikte btw-tarieven. De goederengroepen die onderscheiden worden zijn doorgaans samengesteld vanuit het gezichtspunt van de btw, en hebben daardoor een hoogtarief, een laagtarief of een nultarief. Enkele goederengroepen zijn echter heterogeen van aard en hebben een mengtarief gekregen, afhankelijk van de specifieke goederensamenstelling. Wat betreft deze mengtarieven zijn een vijftal veronderstellingen doorgerekend:

- 1 Alle mengtarieven naar hoogtarief
- 2 Alle mengtarieven naar laagtarief
- 3 Alle mengtarieven naar nultarief
- 4 Alle mengtarieven verhoogd met 10 procentpunt
- 5 Alle mengtarieven verlaagd met 10 procentpunt

Vrijstellingsfactoren hebben betrekking op het aandeel van de verkopen waarover vrijgestelde bedrijfstakken geen btw in rekening brengen. Bedrijven met een vrijstellingsfactor van 1 brengen over al hun verkopen geen btw in rekening en betalen dus 100 procent btw over hun aankopen.

Door de mengtarieven aan te passen zullen de vrijstellingsfactoren ook wijzigen. Zo zal een verhoging van de mengtarieven doorgaans leiden tot een hogere btw op consumptie en lagere btw over de uitgaven van vrijgesteld bedrijven (de vrijstellingsfactoren gaan omlaag). Per saldo gaat de totale betaalde btw echter omhoog (zie tabel).

De vrijstellingsfactoren liggen echter voor een groot deel vast omdat over de verkopen van btw vrijgestelde bedrijven nagenoeg geen btw wordt berekend. Het gaat bij deze verkopen bijvoorbeeld om provisie-inkomsten van banken en verzekeraars, vergoeding voor zorgdiensten en woninghuur.

¹ Zie CBS, Btw-verschil in de nationale rekeningen – een methodebeschrijving, 25 maart 2014.

Niettemin is voor deze exercitie is een specifiek geval doorgerekend, namelijk dat over de provisie-inkomsten van banken een hoog btw tarief wordt berekend. Dit heeft tot gevolg dat de vrijstellingsfactor van banken daalt van 98 procent naar 81 procent. Zij gaan dus minder btw betalen, maar totale berekende btw neemt toe.

Verder zijn berekening gemaakt waarbij de vrijstellingsfactoren van de Case-studie zijn overgenomen (Propex-factoren) en waarbij alle vrijstellingsfactoren op 1 zijn gezet (100 procent).

Ten slotte is een berekening gemaakt waarbij de vrijstellingsfactoren zijn verlaagd zijn met respectievelijk 10 en 20 procentpunt. Dit leidt tot een daling van de berekende btw bij de vrijgestelde bedrijven, maar niet tot een stijging bij de eindgebruikers omdat op de verkopen vrijwel geen btw wordt berekend.

Ook hier zijn een vijftal veronderstellingen doorgerekend:

- 1 Vrijstellingfactor bij bankwezen omlaag (van 98 procent naar 81 procent)
- 2 Alle vrijstellingsfactoren zijn op 100 procent gezet
- 3 Vrijstellingsfactoren zijn identiek aan Case (overeenkomstig de zogenaamde Propex-factoren)
- 4 De vrijstellingsfactoren zijn met 10 procentpunt verlaagd
- 5 De vrijstellingsfactoren zijn met 20 procentpunt verlaagd

De resultaten van de berekeningen zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel: BTW-verschil: verschillende veronderstellingen, 2010, in mln					
	Ontvangen	Berekend	Verschil	%bbp	%BTW
Basis	42654	42527	-127	0,0	-0,3
Mengtarieven:					
naar hoogtarief	42654	43926	1272	0,2	3,0
naar laagtarief	42654	41563	-1091	-0,2	-2,6
naar nultarief	42654	40936	-1718	-0,3	-4,0
plus 10%punt	42654	42703	49	0,0	0,1
minus 10%punt	42654	42363	-291	0,0	-0,7
Vrijstellingsfactoren:					
bankwezen van 98% naar 81%	42654	43280	626	0,1	1,5
gelijk aan Case	42654	42648	-6	0,0	0,0
alles op 1	42654	44616	1962	0,3	4,6
minus 10%punt	42654	41328	-1326	-0,2	-3,1
minus 20%punt	42654	40190	-2464	-0,4	-5,8

De tabel laat zien dat de verschillende veronderstellingen wel degelijk invloed hebben op het btw-verschil in absolute termen. Als percentage van het bbp is de invloed echter beperkt.

Opvallend is dat de Propex-factoren uit de Case-studie nauwelijks leiden tot een verandering van het btw-verschil.

Naast de vrijstellingsfactoren en de btw-tarieven, hebben ook de veronderstellingen m.b.t. de omvang van zwartwerk, of meer in het algemeen de *non-observed economy* invloed op het btw-verschil. Deze veronderstellingen worden thans onderzocht, waarbij een begin is gemaakt met de horeca.